

Історія досліджень печери Кизил-Коба

Печера відома з початку ХІХ ст. під назвою Кизил-Коба. У 1831 році ближня до входу частина печери описана Дюбуа де Монпере, а Першу полуінструментальную зйомку виконав П. Петров в 1910 році

У 1957 р. група туристів м. Сімферополя (М.А. Федоренко, В.Л. Шаманський, В.Н. Пронін, І.В. Бакуліна) відкрила замитий прохід до другої ділянки підземної річки

У червні-вересні 1958 р. В.М. Дублянський та краєзнавець А.С. Прибуловський пройшли Близьку частину печери, що включає печери Іель (Верхня або Вітрова), Харанлих (Нижня або Темна) та Ромашку (нова 40-метрова порожнина та відповідні їй за висотою ділянки в глибині печери). Було встановлено, що Близька частина печери є складним шестиповерховим лабіринтом загальною довжиною понад 2 км.

28.10.1958 р. В.М. Дублянський проринув без спеціального спорядження 1 сифон та пройшов понад 200 м. Нової частини печери. У листопаді-грудні 1958 р. було розвідано близько 1 км нових ходів.

У 1959 р. спелеологи М. Федоренко, В. Гончаров та ін. знайшли та пройшли 2 сифон

Влітку 1959 р. було організовано перший підземний табір за першим сифоном (В.М. Дублянський, В.П. Гончаров, Г.С. Пантюхін).

Великий внесок у дослідження Червоної печери у 1959-1965 роках внесли загони Комплексної карстової експедиції АН УРСР. Під керівництвом начальника експедиції, проф. Ю.Ю. Юрка та її творця та ідеолога Б.М. Іванова працювали її археологічний (О.І. Домбровський та А.А. Щепинський); біологічний (Г.А. Бачинський, Я.А. Бірштейн, М.А. Войовничий, Н.Т. Заліська); геофізичний (Ю.І. Баулін, В.М. Головцин, Б.М. Смольников,); гідрологічний (Н.І. Дрозд) загони. Підземні роботи всіх загонів забезпечував "шахтний" загін (В. М. Дублянський). У роботах експедиції у різні роки брали участь співробітники ІМП (Л.С. Борисенко, Ю.А. Полканов, Ю.І. Шутов, Є.С. Штенгелов, Н.В. Павлова та ін.). З науковцями тісно співпрацювали спелеологи Криму (К. Аверкиєв, І. Бакуліна, М. Генхель, В. Гончаров, В. Гуменюк, Л. Гуменюк, В. Душевській, М. Єфімов, Ю. Зеленін, Г. Пантюхін, А. Прибуловський, В. Смирнов, В. Тохтамиш, М. Федоренко, М. Цимбал, І. Черниш, В. Шиндель, А. Яцина та ін.)

У 1960 р. з другого підземного табору за 2 сифоном В.М. Дублянський, Ю.А. Полканів та М.А. Цимбал пройшли та зняли ділянку довжиною понад 1 км до Розвилки.

У 1961 р. із третього підземного табору на Розвилці Л.С. Борисенко, В.М. Дублянський, В.П. Душевський пройшли понад 2 км нових ходів у Клоаці та Головному ході.

У 1962 р. під час Першого всесоюзного зльоту спелеологів з третього та четвертого підземних таборів у 4 сифону (В.А. Гуменюк, В.М. Дублянський, В.П. Душевський Г.С. Пантюхін, Є.С. Штенгелов) та на Розвилці (Н. Андрєєв, В.В. Ілюхін, Н. Мороз, І. Черниш, М. Ейгель) було пройдено близько 2,3 км нових ходів. У цьому ж році в Близькій частині печери проведено перші в СРСР підземні роботи з використанням аквалангу (В.П. Бровко, А.Д. Нікітін, Ю.П. Плотніков, П.С. Сотников). Було пройдено сифони Старої річки з виходом у вже відомі галереї та обстежено непрохідні через вузькості сифони в Академічному залі.

У 1971-1990 роках продовжувалися роботи з проходження та зйомки окремих ділянок Червоної печери. У Головній частині виявлено 6 сифон, пройдено 145-метрову трубу в залі Блакитної краплі та два відгалуження в Клоаці.

У лютому 1997 р. збірна група у складі М. Кирякова, М. та С. Личагіних, А. Низовцева, Є. Снеткова, К. Цурікова вийшла з печери Голубиною у верхні поверхи Червоної печери.

У 1997-2001 роках. дослідження Голубиної тривали переважно вгору. У травні 1997р. лівий приток печери Голубина пройдено вгору по струмку на 240 м, а листопаді розібраний прохід у великий зал з водоспадом (рук. А. Шелепін).

У 2004 році до загальної системи Кизил-Коба увійшла печера Університетська

У 2005 р. в результаті розкопок ході Еставелла співробітники МП "Кизил-Коба" вийшли у відому частину печери Грифон

Топографічна зйомка

Топографічні роботи в Червоній печері було розпочато відразу ж після відвідування її Старої частини співробітниками ІМП у травні 1958 р.

Слід зазначити що в ті роки при топозйомці печери застосовувався напівінструментальний метод, що полягає у вимірі довжини мірної стрічкою або п'ятиметровим шнуром, визначенні азимутів гірським компасом або бусоллю і кут нахилу - екліметром або спеціальним кутоміром. І лише у Старій частині печери було виконано теодолітну зйомку замкнутого полігону завдовжки 980 м з різницею перевищень у 60 м.

Зйомка Червоної печери, розпочата травні 1958 р., тривала до вересня 1972 р.

У 1984 р. була проведена ревізія всіх матеріалів різночасних топозйомок Червоної печери.

У 1986-1989 та 1996-2001 роках топографічну зйомку нових частин та фрагментів печери проводили різні групи спелеологів

З 2002 по 2017 р. була проведена комплексна топозйомка печери в рамках спільного проекту УСА та РГТ "Червона печера від витоків до гирла"

У 2021 р на базі узагальнених топографічних даних було розроблено цифрову модель печери (А. Грачов) та перераховано морфометричні показники.